

UTDRAG AV STATSMINISTER KÅRE WILLOCHS FOREDRAG PÅ SOGN OG
FJORDANE HØYRES ÅRSMØTE, LØRDAG 4. FEBRUAR 1984

La det ikke være noen som helst tvil om at Regjeringen regner arbeidsledigheten som et meget alvorlig problem, med store sosiale skadevirkninger. Den er hovedproblemet i vår økonomi. Men skal vi kunne redusere arbeidsledigheten, må vi ha klart for oss hva som er den egentlige årsak til den vanskelige situasjonen. Vi har tapt titusener av arbeidsplasser fordi mange norske produkter er for dyre. Til tross for en viss forbedring av konkurranseevnen fra 1982, har Norge høyere produksjonskostninger enn alle andre europeiske land. Lønnsnivået i Sverige ligger f.eks. anslagsvis 12% lavere enn i Norge, og man kan ikke regne med at effektiviteten er noe lavere der enn her - for å si det forsiktig.

Det er uten videre klart at lavere produksjonskostnader i andre land er en alvorlig trusel mot tallrike arbeidsplasser i Norge. Og det vil være strutsepolitikk å se bort fra at lønnskostnader og sosiale utgifter gjennomsnittlig sett er de viktigste produksjonskostnader.

Regjeringens økonomiske politikk har gjort meget både for å begrense kostnadsstigningen i Norge, og for å sette norske bedrifter bedre i stand til å øke sin effektivitet og derved hevde seg bedre på den måten. Konkurranseevnen er som nevnt blitt bedre, og effektiviteten og produktiviteten har steget. Men det er meget langt igjen til et rimelig forhold mellom kostnadene i Norge og

andre land. Det er grunnen til at mange norske arbeidsplasser ikke klarer seg lenger i konkurransen med utenlandske varer og tjenester.

Man kommer altså dessverre ikke forbi at vi ikke kan løse sysselsettingsproblemet uten å fortsette arbeidet for lavere kostnadsstigning og høyere effektivitet, kort sagt bedre konkurranseevne. Men hvis vi skulle følge alle kravene om vesentlig sterkere økning i offentlige utgifter og utlån, ville det uvegerlig føre til sterkere prisstigning og sterkere kostnadsstigning. Det ville m.a.o. om noen tid føre til tap av enda flere av de arbeidsplassene som må konkurrere med utlandet. Hvis man skulle følge en slik politikk, ville man uvegerlig ende i den situasjonen som sosialdemokratene styrte Danmark inn i.

Til dette svarer talsmenn for opposisjonen bl.a. at de har brukt den samme såkalte "modell" som Regjeringen bruker til å beregne virkningene av deres forslag, og at disse beregningene viser at Arbeiderpartiets forslag ikke ville føre til større prisstigning. Men den såkalte "modell" som opposisjonstalere her henviser til, kan ikke svare på spørsmål om prisvirkningene av Arbeiderpartiets politikk. Den kan bare svare på spørsmål om hvor stor sysselsettingsøkning man ville oppnå ved økte bevilgninger, dersom man forutsetter at det ikke ville bli noen prisstigning. Men en forutsetning om at så sterkt økte bevilgninger ikke ville føre til økt prisstigning, er i strid med all økonomisk erfaring.

Dette er grunnene til at Regjeringen ikke uten videre kan godta alle kravene om drastisk økning i utgifter og utlån for å skaffe mer arbeid: Hvis tiltakene går så langt at de også skaper mer inflasjon, fører de til tap av enda flere arbeidsplasser om forholdsvis kort tid.

Regjeringen er altså tvunget til en grundig avveining mellom på den ene side kostnadskrevende tiltak for å skaffe arbeidsplasser nå, og på den annen side behovet for en begrensning av utgiftene for å dempe inflasjonen og bevare utsatte arbeidsplasser på lengre sikt. I den situasjonen som foreligger må myndighetene gjøre enda mer enn de omfattende tiltak de allerede har igang for å skape beskjeftigelse. Regjeringen vil bl.a. overveie tiltak for å øke bygge- og anleggsvirksomheten. Men vi må tross alt også ta hensyn til inflasjonsfaren.

Det viktigste for sysselsettingen fremover blir likevel om partene i arbeidslivet makter å gjennomføre en så moderat inntektsstigning at vi kan bevare og helst styrke konkurransevnen. Det nytter ikke å snakke seg bort fra at hver prosent ekstra lønnsstigning nå vil bety at flere arbeidsplasser går tapt i konkurranseutsatte bedrifter, og at de offentlige midlene rekker til færre nye arbeidsplasser. Hvis man derimot får et reelt moderat inntektsoppgjør, blir bedriftene i stand til å sysselsette flere. Et moderat oppgjør vil dessuten bety at Regjeringen kan sette inn flere midler uten at inflasjonsfaren blir

for stor, på grunn av den prisdempende virkning som et moderat lønnsoppgjør i seg selv vil få.

----- o -----

Regjeringen har som kjent nylig foretatt tildelinger i forbindelse med 8. konsesjonsrunde på kontinentalsokkelen. Dermed har vi også tatt et nytt skritt for å sikre økt kartlegging av petroleumsressursene langs kysten, og fortsatt utbygging av nye olje- og gassfelt.

Det er blitt hevdet at Regjeringen denne gang har brutt med ønskene om en gradvis "fornorsking" av kontinentalsokkelen. Dette er etter vårt skjønn fullstendig uriktig. Regjeringens prioritering av de nasjonale interesser illustreres bl.a. av dominerende norske eierandeler på de mest lovende blokker, og i tillegg at Saga nå har fått den interessante og krevende operatøroppgaven på den viktige blokken 34/7.

De som har regnet seg frem til tilsynelatende høye tall for utenlandske selskapers andeler på visse felter, har ikke tatt hensyn til at reglene gir muligheter for vesentlig reduksjon av slike andeler senere, dersom man finner olje og gass. Derfor blir de kritiske påstandene svært misvisende.

På den annen side bygger også 8. runde på det faktum at en økonomisk risikofylt og ressurskrevende opptrapping av lete- og utbyggingsvirksomheten fortsatt forutsetter utenlandsk medvirkning. De utenlandske selskaper blir

bare trukket inn i den grad man trenger dem for å sikre tilstrekkelig ressurser og kapasitet til å løse alle oppgavene på kontinentalsokkelen.

Det ser ut som de som har kritisert Regjeringen også ser bort fra at det har vært nødvendig å tildele utenlandske selskaper visse andeler i noen av de mest lovende blokker, for til gjengjeld å kunne forlange at de også tar store utgifter og risiko ved innsats på blokker der utsiktene til drivverdige funn er mindre.

Det er spesielt viktig å få en tilstrekkelig rask utforskning av områder i nord. Det er behov for større innsats enn de norske selskapene kan påta seg. I disse områder er det også en del blokker som selskapene har vist mindre interesse for, men som likevel bør utforskes nå. Og det koster såvidt meget at vi er interessert i at utenlandske selskaper bærer deler av risikoen. Tildeling av visse andeler i mer lovende blokker er et middel til å oppnå innsats også på mindre lovende blokker.

Når man vurderer verdien av det som er tildelt utenlandske selskaper, må man altså ta hensyn til både at slike andeler i noen tilfelle innebærer en risiko som vedkommende utenlandske selskap helst ikke ville ha, og at andelene kan bli redusert senere hvis man gjør drivverdige funn.

Jeg vil spesielt understreke at både Norsk Hydro og SAGA har fått større og mer interessante oppgaver under den nåværende regjering enn tidligere.

Det er opplyst at Norsk Hydro ønsker et møte med myndighetene for å få klarlagt sin fremtidige rolle på den norske kontinentalsokkel. Vi ser frem til fruktbare samtaler av dette. Det er Regjeringens syn at Norsk Hydro også i fremtiden må få slike oppdrag og vilkår at man kan dra full nytte av dette norske selskaps imponerende innsikt og kapasitet.

En viktig grunn til Regjeringens vilje til å satse på Hydro og SAGA ved siden av Statoil, er at det er i hele samfunnets interesse at det finnes og videreutvikles flere innbyrdes uavhengige oljemiljøer i Norge. Vi vil sikre samfunnet mot at ett selskap får monopol på kunnskaper på dette område, og derved også monopol på den makt som kunnskaper kan gi.